

keramikas Audrius Gokas

„Nuostabu būtų plaukt laivu ir lipdyt“

Nugalėjo molis

Audrių Goką žmonės įpratę matyti per šventes, muges, visokiausias vaikštynes, kuriose mėgaujamasi tobulu vaizdu – ant žiedimo rato tveriamais stebuklais. Todėl Bernatoniuose meistras – ne žemę dirba. Jo darbo priemonė – molis, ir visa tai, kas būtina, kad gniužulas nuosėdinės uolienos taptų meno kūrinium, kuriam menininkas jau numatė paskirtį – visuomet dekoratyvia, ir daugiau mažiau taikomąją. – Mūsų kieme pušys auga, – juokiasi. – Žemės tiesiog nereikia – ne tokie žmonės mes, nemokam daržų sodint. Lipdom. Darom, ką mokam. Meistras ne atsitiktinai kalba daugiskaita. Jo aplinkoje – visi bendraminčiai: žmona – tekstilininkė, keturi vaikai – irgi į menus linke, o su bičiuliais ne tik lipdantis, dar ir krosnis statantis – iš kūrybos, gali būti, kad duonai neužtektų. Bet būtent ji – didžioji aistra, vis paliepianti kieme kurti krosnį, kviesti draugus, degti lipdinius, nardinti juos į raugą – stebėtis, kaip gerai jis „nukando“ įkaitusį molį. Ir vėl ieškoti kitų patirčių, bet jau galutinai pasirinktoje srityje – keramikoje, nors buvęs ir medžio etapas. Nugalėjo molis. – Esu savamokslis, – paaiškina. – Amato mokiausi pats. Tiksliau, žiūrėdamas, kaip dirba kiti Audrius Gokas: „Nuostabu būtų plaukt laivu ir lipdyt“ meistras, kaupdamas žinias, patirtį – vienas nelabai ką galėtum, bet su bendraminčiais – po truputį, po truputį ir gal jau kokios dvi dešimtys metų, kaip lipdome. Dabar jau – ir įspūdingų gabaritų skulptūras.

Laivas – gyvenimo būdas

Kas pašnibžda mintį? Nekalbant apie teminius plenerus, aišku, bet kuo molį verčia pa

čios rankos? Menininkas lakoniškas: neturįs kokio konkretaus, labai mėgiamo personažo. Bet savitu stiliumi pasigirti gališ. Kūrybos spektras – kuo plačiausias: vieną dieną labai norisi puodelį pasidaryt, kitą – labai norisi lipdyt skulptūrą. Audrius svarsto: esąs laisvas – improvizuoti, ir galvoti, kad Lietuvoje, matyt, vis dėlto įmanoma menininkui, žinoma, labai kukliai, iki minimumo apribojus savuosius poreikius, paprastai, gyventi. Ir jis pats, pasidavęs keramikai, ir, net labai įdomu – laivams – kupinas tikėjimo: – Aš manau – viskas gerai. Visi žmonės nori kažko daugiau. Norėčiau, va laivą pabaigt restauruot – stovi. Bet nieko tokio, ateis laikas – padarysiu, nes man laivas – tai irgi gyvenimo būdas. Nuo vaikystės, kai su tėvais prie ežerų būdami plaukiodavom. Ir aš jau kitaip negaliu. Nuostabu būtų plaukt laivu ir lipdyt.

Svajoją drašiai

Svają aplinką Audrius kuria spontaniškai. Be jokio išankstinio plano. Kaip ir kūryboje – neturi sąrašo metams į priekį. Bet štai apie svajones kalba visiškai rimtai: – Nieko neplanuoju į priekį. Tiesiog laikiu – gal gyvenimas yra parengęs dar daugiau siurprizų. Gal aš jau rytoj pakeisiu viską iš esmės... Todėl esu visiškai ramus – tikiuosi gražios dovanos. Visą laiką taip: tai nereikia, kad sėdžiu nieko neveikdamas, bet, jeigu dirbi, stengiesi, viskas ateina savaime. Žodžiu, tereikia nebijot svajot. Man taip nutinka: jeigu ką nors sumaniau, vis tiek tai įvyksta – nesvarbu, ar po 10, ar po 20 metų. Kūryba, kaip ir apie viską pasakojau, ateina savaime. Kitą kartą iš ryto atėjęs nežinai, ką dirbsi po pietų. Man tai grožis ir yra. Lipdyba iš molio, puodinių žiedimas, grandiozinių apimčių skulptūrų statyba – neretam asocijuojasi su sunkiu fiziniu darbu, kurį, dar prieš pradėdamas, reikia nemažai pavargti. – Ta medžiaga paprastai gaunama dabar, – nemėgina sudėtingybių savajame amate ieškoti keramikas. – Anksčiau molio kasimas, valymas būdavo ilgas procesas, o dabar tai nebeužtrunka. Lipdiniams išdegti irgi yra visokių paprastų būdų – krosnys elektrinės, dujinės – greitai viskas pasidaro, nors mano tikslas – parodyti senąsias technologijas. Pavyzdžiui, raugo: tai reiškia karštos puodynės merkimą į raugą ir gauto piešinio užfiksavimą vandeny. Gaunasi įvairių efektų. Juodajai keramikai būtina krosnis žemėse: išdegus, kai jau baigia degti, į krosnį metamos smalingos malkos, ir viskas užkasama smėliu. Reiškia, užsidusina, ir puodo šukė persigeria kiaurai tuo smėliu – jisai nebeleidžia vandens. Rezultatas – juoda puodyne su įvairiais efektais, blizgesiais.

Nebijo nei ugnies, nei šalčio

Prie vieno degimo būdo keramikas užtrunka ilgiau, kol pavyksta atskleisti didžiąją dalį jo galimybių. Kitas pasirodo ne toks žavus, nors įgyta patirtis vėliau praverčia. Šiuo metu Audrius Gokas – užsiėmęs aukštakrosnės studijomis. – Dabar dirbu su aukštos temperatūros reikalaujančia technika. Nors ir malkinę krosnį turim, bent dvi aukštakrosnes Lietuvoj jau pastatėm. Aišku, kasdienybėje, degant dujinėje krosnyje, rezultatas greitesnis. Bet ką jau kalbėti apie galimybę lipdyti lauko skulptūras, nebijančias nei ugnies, nei šalčio. Tai – aukštakrosnės privalumai. Trumpai apibendrindamas visą tą ilgą šneką, pasakysiu: lietuviai mėgsta molio dirbinius. Norai – kontrastingi: vieniems užtenka vazonų gėlėms – vienetinių. Kiti nusprendžia pasipuošti skulptūromis. Tie, kurie dairysis didesnių Audriaus darbų, turėtų žinoti, kad Angelas Smiltynės sodyboje, prie Berčiūnų – vienas naujausių kūrinių. Kaip ir ant Kvetkų (Biržų r.) bažnyčios stogo užkelta Šv. Jono Nepomuko skulptūra, tiksliau – muziejuje saugomo originalo kopija.

